

17

(10)

Generalprüfung

f

PIETATEM
ERGA PRÆCEPTOREM PISSIMUM;
ET B. MANES
M. JACOBI REICHMANNI,
SCHOLÆ TORGAVIENSIS ANNOS
CIRCITER XXXII. RECTORIS
CELEBERRIMI,
IV. D. AUG. A. AER. CHR. cō Iōc XXCIIIX.
PLACIDE VITA FUNCTI,
ANNIVERSARIA RECOLENDAM MEMORIA,
IN AUDITORIO SUPERIORI,
INTIMAT,
ET
AD EAM COGNOSCENDAM
EGREGII LITERARII PATRONOS
ET FAUTORES OMNES,
OMNI OFFICIORUM POLLICITATIONE,
INVITAT
ANTECESSORUM SUORUM ADMIRATOR
M. DAVID WINTER, CYGN.
SCHOLÆ TORG. RECTOR.

TORGÆ,
Literis JOHANN. ZACHARIÆ HEMPL.

זְכוֹנָם לְרֵיכְמָן:

Voties animum B. REICHMANNI, religiosissimi Viri, memoria subit (subit autem sæpius) toties reminiscendo recognosco literas, ad me primùm Wittebergam missas, prid. Kal. Mart. Anno 1687. Ex iis enim, quòd Epicharmi olim mei, post cineres etiam sanctè colendi, mentionem injiciant, & amoris, quem Successores inter & Antecessores intercedere par est, initium adscribere non pigrabor. *Gratissima, inquit, mihi fuerunt & Dn. Daumii, amici honoratissimi, oblata nuper carmina per te transmissa, & tua ipsius presentia, quàm me beare non dedignatus, quum præcipuè venerer meos in antiqua provinciâ Successores. Datur & adscensus illis exoptator, quem tibi præcipuè (elogium lubens omitto) ex animò precor. Sed quid respondeam Dn. Daumio, principè omnino Criticorum nostri seculi, certè non habeo, &c.* Et novissimè haud longò ante obitum, intervallò, d. 19. Junii Anno 1688. *Tua pietas erga B. Præceptorem (Daumium) & ejus merita valdè commendanda, & premia sua suo quoque inveniet tempore.* Prudenter admodum & animo planè vaticinante de eo, quòd accidit, cogitavit ò uanæ spes. Veneratus enim est in antiqva provinciâ Successores, alterum id temporis Witteb. Facult. Phil. Adj. & Scholæ

L. J. S.
M. G. B.

ConR. exhinc istius Lycèi Rectorem, hodiè verò S. S. Theol. Lic. & Superint. Kirchhaysensium meritissimum; alterum in cœlis nunc triumphantem, sanctorumqve Doctorum æternaturâ mercede gaudentem, cujus in locum tunc surrogatus egomet ipse fui. Nec verò Successores solùm; verùm etiam suos Antecessores summâ fide, reverentiâ ac amore semper coluit, & eorum memoriâ nihil charius, nihil amabilius in vitâ æstimavit. Aliorum equidem compilare scrinia, aut vanæ quid gloriolæ captare mens refugit: Non tamen omnem Eruditorum memoriâ sepeliendam judico, de Scholis maximè meritorum, quorum ætas hodierna non amplam profert segetem. Lector igitur æquus æqui boniqve consulat hanc de Scholâ h. l. Rectoribus institutam commentatiunculam, quam auspiciatus B. Noster est, si paulùm interpolavero, pietatis in Antecessores memor, & istius, quòd apud J. Lipsium est, effati, Cent. IV. Ep. II. *Profectò optima illa pietas seu gratitudo in defunctos, laudare & meminisse.*

Fovit sanè Magistratus heic Amplissimus, ac aluit benè diu Ecclesiæ & Reipublicæ Seminarium sic satis celebre, ex eòqve prodierunt Viri celeberrimi, quorum consignare nomina fert animus tranquilliori tempore, (si vitam viresqve indulserit divinum Numen,) ut habeant ingenui juvenes, quorum vestigiis insistant. Anno enim suprâ millesimum quadringentesimo nonagesimo tertio Schola Torgensis ædificari cœpit, è regione Templi B. Virginis, ejusqve tum Ludi Moderator M. SCHMIDELINUS scribitur, Canonicus Freiberg. Huic successerunt alii, in scientiis & artibus eximii, virtute quoq; illustres Viri, VADINUS, GEORGIUS LÖSERUS, BENEDICTUS FLEMMINGIUS, quos ordine recenset *ὁν ἐν ἀγίοις REICHMANNUS*, ex MSS. tō vetustō (literarum ductu B. M. Michaelis Bojemi esse cenleo, quò de infra) in *Eucharist. Orat.* quam declamavit publicè A. 1676. d. 25. Sept. in restauratione Scholæ Torg. & Auditorii novi, ad auspicandas lectiones jam jam occupandi, eamqve ab Auctore dono mihi missam reperi, hâc inscriptione adjunctâ:

*Sint hæc WINTERO sacrata pagina, amoris
Signa, à Reichmanno munere missa. Vale. M. J. R.*

Præter jam nominatos (si fides habenda est Vitæ seu Diario D. Balthaf. Sommeri, quòd nullus dubito, quandoquidem hâc in Scholâ probè doctus & eductus, ejusqve plurima in supellectili Scholæ librariâ extant monumenta) Anno Christi 1511. quidam *Corbusianus* Scholicam hîc rem administravit; MELCHIOR item FENDIUS, *Nordlingâ inferioris Rhetie imperiali urbe oriundus, Torgam ad rem literariam gubernandam ex Acad. Witteb. vocatus, Scholæ summâ laude præfuit, ac juventutem honestis moribus optimè rexit. Hic postea Wittebergam reversus, artisq; Medicæ Doctor factus, ultra quadraginta annos ibi docuit.* Hactenus Sommerus. Plura in Fendii memoriâ si quis nosse discupiat, adeat Acad. Witteb. B. D. Gottfridi Szevi, ad A. C. 1532. 1543. 1553. 1562. & Athenas Witteb. venerabilis & grandævus Senis Andreæ Sennerti, nov. edit. p. 61. 62. 63. 122. 229. Conf. Orat. Secularis D. Andr. Schatonis, Torgensis, Artis Medicæ D. & Prof. Publ. auditoris procul dubio B. Fendii, in Acad. Witteb. habitata A. 1602. Ejus hæc sunt inibi lectu digna: *Ex illis Medicina in hâc Academiâ restauratoribus fuit D. Fendius, qui & Deum religiose colendo & de plurimis in genere humano suâ operâ medicâ aliisq; honestis officiis benè merendo vitam ad Annum LXXVIII. ætatis produxit. Et moriens testamento reliquit annuas quasdam pensiones, erogandas in pios usus, quarum particeps ipsemet olim Wittebergæ factus.*

Ad

Ad Annum Christi 1532. Diarium modò dictum adnotatum ivit: *Ad Stifelium audien-*
dum concurrunt quosq; Torgenses, & M. MARCUS CRODELIUS, Vinaricnsis, Torg. Scholæ mo-
derator, vir doctus, Grammaticus & Hebræus haud contemnendus fuit. Præterea D. Lutheri ami-
cissimus, quod ex elogio suâ B. Megalandri ipsius manu scripto adparet, in fronte libri D. M.
L. cujus Titulus: Supputatio annorum mundi, Witteb. apud Georg. Rhau 1545. (Quem librum
ex munere B. Jacobi Thomasi postliminiò Scholæ nostra possidet,) ubi in subscriptione Cro-
delium informatorem pueritiæ Christianæ Torgens. & fratrem suum charissimum appellavit. Gram-
maticamq; Lat. conscripsit ipse, quam dono Bibliothecæ Scholasticæ dedit B. Reichmannus.
Hebraico caractere libris inseruit ubiq; nomen suum: מ. קרודל. Ejus Epitaphium &
imago visenda in pilâ templi ad Sp. S., suoq; sumtu renovari curavit omnia B. Reichman-
us. Inscriptio ita habet: Anno Domini 1549. d. 29. Martii obiit perdoctus & pius Marcus Cro-
del, rei literariæ moderato ac Torgiana Juventutis institutor, moriens in Christo hic requiescit.

CRODELIUM excepisse commemoratur M. JOH. MOSER, Argentincnsis, & eò tem-
 pore vixit, quò sedes antiqua Scholæ translata in monasterium hoc, Franciscanorum aliquando
 claustrum. Quibus expulsis, placuit Serenissimo Electori locum hunc Scholæ consecrare, quæ antea
 juxta Electorale stabulum, è regione Templi B. Virginis, ut supra monui, fuerat. Migraverunt igitur
 huc Muse Torgenses, Rectore Joh. Mosero, d. 4. Martii A. 1557. De Mosero Sommeri Diarium
 ita commentatur: Sub initium Pastoris Mori (qui Interim introducere laboravit) ex Acade-
 miâ Torgam ad informandam Juventutem vocatus vir doctus & virute excellens Joh. Moser, Ar-
 gentincnsis, frater Bartholomæi Moseri, in locum Marci Crodelii Rector constituitur, magnâ cum gra-
 tulatione. Hic cum antea Francofurti ad Oderam rei literariæ magnâ cum laude præfuisse, à Senato-
 ribus & civibus libenter recipitur. Nec dubium est, quin hujus aliorumq; Ingenii monumenta
 prostant, si temporis injuriâ dicam, an incuriâ? conservata, diligentiusq; adnotata fuissent.

Idem expertus fatum M. MARTINUS OBERNDORFERUS, Rochlicnsis, qui ter-
 tius à Reform. Scholæ nostræ Rector audit, eumq; procedente tempore Professorio munere
 Witteb. functum, MSS. memorant, ut ut in Catalogo Professorum à me nusquam repertus;
 reperitur tamen, Decani eundem honore & munere functum. Proposita editaq; ejus Orat. de
 plagio Kaufungiano, quam habuit in isthoc actu solemnî A. 1575. M. Aug. juvenibus XXXVI.
 testimonium doctrinæ publicum conferens. In classica Draudii bibliothecâ p. 901. Conradi
 nomen præfixum gerit, sed perperam. Celebratur item alia ejusdem Oratio A. 1574. in Exor-
 dio suæ professionis de initiis & ceremoniis Acad. Wittebergenfis. Ex Academiâ demum
 Mittweidam in patriam vocatus Pastor, vid. Annal. Torg. ad A. 1569. al. 71. M. Oberndorfe-
 rum, ajunt, diu Scholam moderatum, legibus benè flexisse, multosq; doctos formasse Viros. Suc-
 cessit ei SIMON STEINIUS.

STEINIUS isthic Lommacnsis, exiguum duravit spatium, abiitq; in Palatinatum,
 antea huc evocatus Budisâ, Poëta & Græcus eximius. Vid. Annal. Torg. 1569.

Hinc, quæ erat illorum temporum infelicitas, interturbata religio, uti sacris ædi-
 bus, ita Scholis multa faceffebat negotia, rei qve veritatem comprobavit M. Georgius
 Peucerus, Casparis frater, quem Sommeri Diarium vocat ad An. 1575, quippe qui Torgâ,
 ubi per triennium scholasticò munere functus Ludi-Magister officio se abdicavit, ipse sibi
 suspectus ob Heterodoxian, dimissionemq; impetravit ex facili, parochialibus in ædibus, præ-
 sente Cos. Gadegastio d. 18. Dec. cum omni familiâ Cotbusium discessit, d. 21. Septemb. 1576.
 egitq; Archigrammatei vices. Vid. Ann. Torg. A. 1576.

Istis malis ubi jactata satis omnis Saxonia, & tantum non succubuit, advolat huc ad
 Scholæ gubernationem tertius literis evocatus (d. 7. Nov. 1575.) M. MICHAEL BOJEMUS,
 Pirnensis, Lipsiæ qui studiis operam navarat, Witteb. Magisterii gradum adeptus, A. 1572. & illic
 ad D. Thomæ Collega per biennium; hic verò per unicum annum ConR. sed ultra 40. annos Rectora-
 tus munere summâ cum laude functus; excessit ex hac vitâ A. 1616. d. 25. April. vid. Ann. Torg. Ejus
 historia & Elegia vel lucubrationum libelli, quos vocat, de Somniis eorumq; eventibus ad Henri-
 cum Ranxovium, Regis Danie in Ducatibus Holsatiæ Præsidentem, hujusq; Familie Genealogiâ di-
 vulgavit A. 1587. & suapte manu scholæ hic dicavit A. 1608. His annexa vita Alberti III. ani-
 mosi, Ducis Saxonie, it. Oratio destinata funeri pientissimi Principis D. Augusti, Saxonie
 Electoris A. IVstia & LVX est & Mhl Vita DeVs. Aliaqve publici juris fecit, Leges
 Scholasticas adornavit, & Catalogum nonnullorum, qui ex hac Scholâ clari nominis pro-
 diere, Torgensium civium filii, albumqve alumnorum auspiciatus est primus.

Bini fuerunt illi Successores non admodum diu qui præfuerunt, M. AUGUSTINUS
 PREILIUS, Torg. anno vix elapso Zittaviam abiit ad Rectoratum capessendum: M. GEORGI-
 US GLAUCHIUS, Cizensis, è scholasticâ statim Cathedrâ ad Ecclesiasticam h. l. adspiravit. In
 vitæ suæ delineatione paupertinis Musis notatu digna reliquit: Cum è terris, inqviens, ad cæ-
 los vo-

los vocaretur Parens, Ecclesie Minister in Diocesi Cizensi, inopiâ sumtuum Mater meam in Scholâ sustentare non potuit. Itaq; ego ipse, Deo ita volente, abii Naumburgum discendi gratiâ. Ubi cum homines meâ operâ propter etatem uti non poterant, stipem NB. triennium amplius collegi. Haud scio, an aliquid scribi possit magis patheticum.

Virg. l. 6. Hisce dimissis & ad altiora euectis, non alter quidem deficiebat, sed aureus, inven-
Æneid. v. tusq; talis fuit M. JOACHIMUS MEISNERUS, vir insigni dignissimus elogio, quod hâc
137. 144. nostrâ memoriâ cives sint ac eruditi, qui laudes ejus deprædicare fati nequeant. Testem
187. Taub- inferiùs in medium producam omni exceptione majorem. Lipsiæ is ad D. Nicol. in ante-
mann. p. Collega huc accessit A. 1618. d. 15. Julii, & confluebat ad famam ejus, jam animis civium per-
692. p. 696. vagatam, flos undiq; juventutis. Vidisses tum temporis ad pedes tanti Gamalielis confide-
re B. D. MARTINUM GEIERUM, at quantum virum! per biennium integrum, ætatis quar-
tò decimò ad decimum sextum, ab A. 1626. usque 28. Cedrò digna sunt ad eò verba B. Buch-
neri de eò, quæ lapidi sepulchrali leguntur insculpta juxta ædem D. Virginis, ubi aditus pa-
tet ad Chorum Musicum antiquiorem. D. O. M. S. Hic situs est JOACHIM MEISNERUS,
P. L. C. L. Torg. Rector, majoris doctrinæ, quàm pompæ vir; ceterum eâ pietate, innocentia atque
modestia, ut major seculo videri posset. Qui cum literarum omnium callidissimus, omnium literarum
artiumq; peritus esset insigniter, procul omni ambitione, aliarumq; rerum, quæ à plerisq; magni fie-
ri solent, curis, id unum propemodum egit in vitâ, ut aut præcipiendo adolescentum formaret ingenia,
aut commentando legendoq; perficeret suum: Egregium in hac quiete atq; silentio suæ virtutis juxta
ac πολυμαθίας antiquæ, quod sanctus vitâ relinqueret, meditatus exemplum. Natus Elsterwerda
 prid. Kal. Nov. M. D. LXXXVI. prid. Kal. Junii M. D. LVI. uxore filiaq; unica de V. liberis super-
stitibus decessit, cum XXXVIII. annos Scholæ summâ laude præfuisset.

Non minori gloriâ partes administravit suas B. REICHMANNUS, Kemberg, cu-
jus in memoriam adornata est hæc scriptio, B. Meisneri & muneris & Bibliothecæ filiaq; uni-
cæ velut ex assè factus hæres, hujus Scholæ tenuit habenas Annos triginta, & quod excurrit
A. 1656. mense Julio vocatus Rector, antihac Witteb. Fac. Phil. Adj. & Schol. ConR. De cu-
jus pietate, indefesso studio ac labore, cum plurima rerum testimonia adsint, non opus est
multis. Loquuntur id geminum & Acad. Witteb. & Facult. Theolog. ibid. testimonium præ-
clarum, quod utrumq; Dissertationibus B. Buchneri insertum, m. p. 633. aliaq; ibid. p. 181, 195,
662, 672. videre licet. Testantur hodiernum multi eruditissimi Viri, qui hîc sunt, & cla-
rum Reipubl. tenent, ex ore ejus qui pependerunt olim. Clarum dant plausum alii extra ur-
bis hujus pomœria doctrinâ conspicui Philologi, & in his supra laudatus Daenius, qui
Reichmannum non tantum honore prosecutus est absens, sed & encomiis ornavit eximius,
Tria sufficiant hîc disticha, schediasmâ ad eum missis inscripta;

Ad Geronticæ Barthii:

Hoc parvum BARTHI monumen, REICHMANNE, capeffe,
Daumiadenq;ve tuo, quæso, fovere bea.

Ad Hieronymum Græcum:

Nestor Is ô VIVat felIX ReichMannVs In annos,
Aspera fata terat, gaVDia grata ferat.

Ad schediasmata varia:

Vilia Reichmanno mittens meletemata: Salve,
Unio Musarum! Daenius autor ait.

Bibliotheca testis est instructissima, quâ de possessori futuro dicendi locus & scribendi erit.
Quid? Ipsa à se in lucem emissa scripta confirmant, quæ curam sapiunt non perfunctoriam,
sed quantâ quantâ potuit industriâ ad ea exornanda congerebat omnia. Longè dignissimus
igitur B. Reichmannus, qui ametur post funera, colatur à discipulis suis olim & meis hodie
(Successores etiam ad idem gratitudinis officium sibi devinxit) recoletq;ve d. V. Augusti me-
moriâ ejus & suas in dicendo vires experietur iterum GABRIEL WIMMERUS, Sagano-Sile-
sius, solertissimus ac Præceptorum amantissimus Juvenis. Emortualis ille quidem B. Nostrî
Natalis mihi fuit olim, quod mireris, & fatalis, fausto cœli omine: Dubius tamen utrum albo
h. t. an atro mihi notandus lapillo. Quicquid ejus sit (πάντα ἐν τῷ Θεῷ γένηται καίται) istud
thema jussu meo suscepit elaborandum WIMMERUS, vitamq;ve B. Antecessoris enarrabit
breviter.

Vos, quod remanet, literarum PATRONI & FAUTORES verè Φιλόμαστοι, oro &
obtestor, ut ad d. V. Aug. qui perendiè illucescet, finitis sacris matutinis adesse, & Benevo-
lentiam non dicturo tantum humaniter, sed ejus etiam, de quò dicetur, B. Manibus, abundè
probare ne dedignemini. Egomet pro hoc beneficii genere & observantiam & inservi-
endi promptitudinem liberaliter polliceor. P. Torgæ III. Non. Aug.

A. clō Ioc LXXXIX.

78 M 437

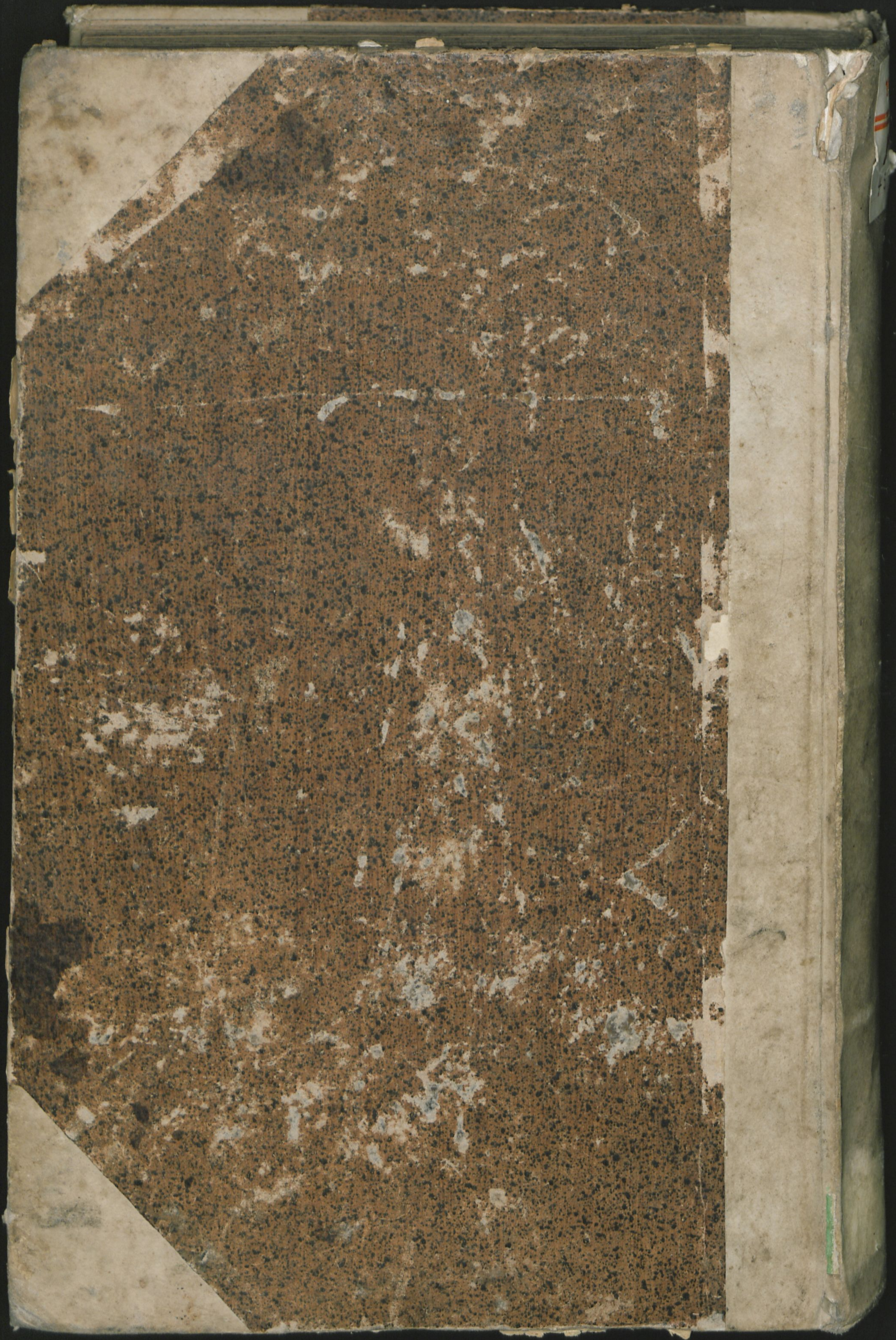
TA → OL

kein Rest.

nur 51. Stk verwendet bisher

I

10/17

PIETATEM

PTOREM PISSIMUM;
B. MANES

REICHMANNI, GAVIENSIS ANNOS

XXXII. RECTORIS
EBERRIMI,

ER. CHR. cl^o l^oc^o XXCIIX.
VITA FUNCTI,

RECOLENDAM MEMORIA,
RIO SUPERIORI,
TIMAT,

ET
COGNOSCENDAM
ERARII PATRONOS
ORES OMNES,

UM POLLICITATIONE,
NVITAT
A SUORUM ADMIRATOR

WINTER, CYGN. TORG. RECTOR.

TORGÆ,
ZACHARIÆ HEMPI.

